

Bevarandeplan för Natura 2000-området Åsumallet SE0420254

Åsumallet, Foto: Anette Persson

Grunduppgifter om Åsumallet

Län:	Skåne
Kommun:	Kristianstad
Läge:	Omedelbart SSV om Kristianstad, vid Hammarsjöns nordvästra strand
Markägare:	Kristianstads kommun
Areal:	40,4 hektar
Skyddsform:	Naturreservat, Åsums ängar och Åsumallet, 2011-10.
Bakgrund:	pSCI beslutat av Regeringen 1998. SCI fastställt av EU-kommissionen 2004-12. SAC fastställt av Regeringen 2011-03. Bevarandeplan fastställd & kungjord av Länsstyrelsen Skåne 2018-12-20 respektive 2018-12-21.
Reviderad:	2018-08.

Vad betyder Natura 2000?

EU bygger ett nätverk av områden med skyddsvärd natur som kallas Natura 2000. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa. Natura 2000 har tillkommit med stöd av två EG-direktiv; Fågeldirektivet (EU-rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009) om bevarande av vilda fåglar och Habitatdirektivet (EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter senast ändrat genom direktiv 2006/105/EG. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen. Direktiven har sin grund i Bernkonventionen som var först med att rättsligt skydda arter och deras livsmiljöer i Europa. EU-direktiven bygger på nya kunskaper och inför principen att bevara naturtyper för deras egen skull och inte enbart för att de utgör hemvist för vissa arter. Habitat- och fågeldirektivet är EU:s bidrag till bevarandet av den biologiska mångfalden så som det lades fast i Konventionen om biologisk mångfald i Rio 1992.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning om områdesskydd m m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom Natura 2000-området kräver tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Vad är en bevarandeplan?

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden och vilken skötsel som behövs för att dessa naturvärden ska finnas kvar långsiktigt. Bevarandeplanen innehåller också en beskrivning av vilka verksamheter och åtgärder som kan hota de arter och livsmiljöer som ska skyddas i Natura 2000-området. Bevarandeplanen innehåller viktig information som används som underlag vid samråd och tillståndsprövningar av verksamheter och åtgärder inom Natura 2000-området.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanerna redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Om ett Natura 2000-område också ingår i ett annat områdesskydd, t.ex. naturreservat, finns det gällande föreskrifter för området, dessa finns att läsa i beslutet till naturreservatet samt i skötselplanen. Bevarandeplanen för Natura 2000-området hänvisar i mycket till skötselplanen och utgör därför en enklare form av bevarandeplan. Bäst läses de tre dokumenten tillsammans.

Vad är en Natura 2000-art eller en typisk art?

Bevarandeplanen redovisar flera kategorier av arter. *Natura 2000-arter* är utpekade skyddade arter som listas i art- och habitatdirektivets bilaga 2 eller i fågeldirektivets bilaga 1.

Bevarandeplanen ska ha med bevarandemål för dessa arter. Tillstånd krävs alltid för åtgärder som riskerar att påverka dessa arter negativt. *Typiska arter* är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsamt tillstånd för en utpekad naturtyp. *Karaktäristiska arter* ska stödja tolkningen

av en viss naturtyp. Arter kan vara både typiska och karaktäristiska. *Prioriterade arter* och naturtyper är de arter/naturtyper som är utpekade som mest hotade enligt art- och habitatdirektivet och vars utbredning huvudsakligen ligger inom EU:s territorium, de är markerade med en asterisk. Dessa prioriteringar ska skiljas från de prioriteringar av arter och naturtyper som görs i bevarandeplanen när åtgärder prioriteras för att arten eller naturtypen ska få gynnsam bevarandestatus. Rödlistade arter är en sammanställning av arters status när det gäller risk att dö ut inom ett lands gränser. En nationell *rödlista* publiceras vart femte år av ArtDatabanken och finns för denna bevarandeplan förtecknad i boken *Rödlistade arter i Sverige 2015*. *Fridlysta arter* är förtecknade i Artskyddsförordningen. Det är förbjudet att plocka, fånga, döda, eller på annat sätt samla in eller skada vissa växter och djur. *Ågp-arter* är hotade arter med ett särskilt åtgärdsprogram för att förbättra artens överlevnadsmöjligheter.

Vad är bevarandestatus?

Natura 2000 innebär att alla EU-länder ska vidta åtgärder för att naturtyper och arter som utpekats ska ha *gynnsam bevarandestatus*. Det innebär att man ska försäkra sig om att de utpekade naturtyperna och arterna finns kvar långsiktigt i Europa. För en naturtyp kan *gynnsam bevarandestatus* innebära att man bevarar de strukturer och funktioner som finns i naturtypen och att de arter som är typiska för naturtypen finns kvar i livskraftiga populationer. För en art innebär *gynnsam bevarandestatus* att arten finns i livskraftiga populationer och att förekomsten av dess livsmiljö är tillräcklig. I bevarandeplanen anses fullgod bevarandestatus vara densamma som gynnsam.

Viktigt att tänka på

För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsstyrelsen kontaktas. Bevarandeplanen för ett Natura 2000-område kan revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningarna förändras. När bevarandeplanen förändras medför det att den måste fastställas på nytt. Då ges markägare och andra berörda möjlighet att lämna synpunkter.

Mer information om Natura 2000

Länsstyrelsens webbplats: www.lansstyrelsen.se/skane/N2000 eller
telefon 010-224 10 00

Naturvårdsverkets webbplats: www.naturvardsverket.se

Mer information om naturreservat

Länsstyrelsens webbplats: www.lansstyrelsen.se/skane/bildanaturreservat eller
telefon 010-224 10 00

Karttjänsten Skyddad natur webbplats: <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se>

Innehållsförteckning

ÖVERSIKTSKARTA.....	5
OMRÅDESBESKRIVNING.....	6
INGÅENDE NATURTYPER OCH ARTER ENLIGT NATURA 2000.....	7
Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden.....	8
Bevarandemål.....	8
Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus.....	9
Naturtyper.....	9
Natura 2000 – arter.....	11
HOTBILD – VAD KAN PÅVERKA NATURA 2000-OMRÅDET NEGATIVT?.....	11
SKYDD OCH BEVARANDEÅTGÄRDER.....	13
Skydd och reglering.....	13
Prioriterade bevarandeåtgärder.....	14
Restaureringsåtgärder.....	14
Löpande skötsel.....	14
Uppföljning.....	14
REFERENSER.....	14
BILAGOR.....	14
Bilaga 1, Karta med naturtyper enligt Natura 2000.....	16
Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan.....	17
Bilaga 3, Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.....	18
Bilaga 4, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna.....	19

Översiktskarta

Områdesbeskrivning

Åsumallet ligger på den nordvästra stranden av Hammarsjön och är den södra delen av naturreservatet Åsums ängar och Åsumallet. Området utgörs till stor del av en ohävdad, igenväxt och naturskogsliknande alstrandskog med inslag av ask och björk. Tillgången på död ved är god. I alstrandskogsområdet finns öppna myrmyljöer. I och i nära anknäytning till Natura 2000-området finns observationer av flertalet fladdermusarter.

I södra delen av området ligger ett rikkärr och utanför området i öster, mot Hammarsjöns strand, ligger strandängspartier. I och i nära anknäytning till Natura 2000-området finns observationer av både gulyxne och kalkkärrsgrynsnäcka samt flertalet fladdermusarter. Området innefattas av Hammarsjöområdet (SPA-område) vilket framförallt är viktigt för häckande och rastande våtmarksfåglar, såväl större arter och artgrupper som svanar, gäss, änder och vadarfåglar, som småfåglar (tättingar) som i stora antal häckar och utnyttjar området för födosök under flyttningen.

I övrigt gällande områdesbeskrivning hänvisas till skötselplanen för Åsums ängar och Åsumallet.

En närmare beskrivning av naturtyper och arter finns under rubriken Beskrivning av naturtyper och arter.

Ingående naturtyper och arter enligt Natura 2000

Områdets naturtyper (se tabell 1 och bilaga 1) konstaterades vid fältbesök.

Tabell 1. Åsumallets naturtyper med arealer och Natura 2000-arter inom området. Natura 2000-koder inom parentes. Naturtyperna indelas i fullgod bevarandestatus (gynnsam bevarandestatus) där alla kriterierna för areal, ekologisk struktur och funktion samt för typiska arter är uppfyllda. I en icke fullgod naturtyp uppfylls definitionen för naturtyp men det kan saknas delar av ekologisk struktur och funktion eller typiska arter. Utvecklingsmarker kan inte definieras som en naturtyp idag men kan omföras till någon naturtyp med aktiva åtgärder eller med naturlig förändring efter lång tid.

Naturtyp	Areal (ha) med bedömd bevarandestatus		
	Fullgod	Icke fullgod	Totalt
Fuktängar med blååtätel eller starr (6410)		1,4	1,4
Fuktängar med blååtätel eller starr – Kalkfuktäng (6411)		1,0	1,0
Högörtängar (6430)		0,20	0,20
Öppna svagt välvda mossar, fattigkärr, intermediära kärr och gungflyn (7140)		4,5	4,5
Rikkärr (7230)		4,0	4,0
*Alluviala lövskogar med <i>Alnus glutinosa</i> eller <i>Fraxinus excelsior</i> (91E0, 9750)		18,1	18,1
Total areal naturtyper:		29,2	
Total områdesareal:		40,4	
Natura 2000-arter	Bevarandestatus		
Kalkkärrsgrynsnäcka (1013)	Icke fullgod		
Gulyxne (1903)	Icke fullgod		
*prioriterad naturtyp enligt Natura 2000			

Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden

Det övergripande bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s Art- och habitatdirektiv.

För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de fåglar, naturtyper, Natura 2000-arter och typiska arter som utgjort grund för utpekandet av området. Genom att ha gynnsamt tillstånd bidrar Natura 2000-området till att skapa eller upprätthålla en gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.

De prioriterade bevarandevärdena är naturtyperna öppna svagt välvda mossar, fattigkärr, intermediära kärr och gungflyn (7140), rikkärr (7230) och alluviala lövskogar med *Alnus glutinosa* eller *Fraxinus excelsior* (91E0, 9750) samt Natura 2000-arterna kalkkärrsgrynsnäcka (1013) och gulyxne (1903).

Motivering:

Ohävdad, igenväxt naturskogslignanden alstrandsskog med en del öppna myr miljöer finns. Inslag av ask och björk finns i alstrandskogen. Det finns en god tillgång på död ved. I södra delen av området finns ett rikkärr. Området är en del av Åsums ängar och Åsumallet naturreservat, SPA Natura 2000-området Hammarsjöområdet, Ramsarområdet Helgeån och Biosfärsområdet Kristianstads vattenrikes kärnområde. Lokalen är en av få i regionen för gulyxne.

Bevarandemål

Areal

Arealen av fuktängar med blååtäl eller starr (6410) ska vara minst 1,4 ha. Arealen av fuktängar med blååtäl eller starr – kalkfuktäng (6411) ska vara minst 1,0 ha. Arealen av högörtängar (6430) ska vara minst 0,2 ha. Arealen av öppna svagt välvda mossar, fattigkärr intermediära kärr och gungflyn (7140) ska vara minst 4,5 ha. Arealen av rikkärr (7230) ska vara minst 4,0 ha. Arealen av alluviala lövskogar med *Alnus glutinosa* eller *Fraxinus excelsior* (91E0, 9750) ska vara minst 18,1 ha.

Strukturer m.m.

Området ska vara välhävdad av antingen bete och/eller slåtter. Våtmarken ska vara öppen där busk- eller trädskikt endast finns i liten omfattning. Det ska finnas kärr av rik typ. Vegetationen är karakteristisk för naturtypen och/eller artrik. Regelbundet bete och/eller slåtter ska påverka området. Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive tillskottsutfodring av betesdjur, ska förekomma. Betesdjuren ska inte ges medel mot parasiter eftersom det kan finnas kvar rests substanser i spillningen som kan påverka dynglevande organismer negativt. Det ska finnas död ved t ex torrträd, hålträd, liggande död ved etc. av olika trädslag och i olika nedbrytningsstadier. Värdefulla träd och buskar (t ex bärande och blommande träd, hagmarksträd, hamlade träd, hålträd, grova träd etc.) ska finnas. Fält-, botten- och markskikt ska

präglas av hävd eller annan regelbunden störning. Ingen skadlig ansamling av förna ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut.

Hydrologin ska vara naturlig med naturliga grundvattennivåer som skapar markfuktighet. Det ska inte finnas några avvattnande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Våtmarkens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattnande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Hydrokemin ska vara utan betydande antropogen påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Våtmarken finns i anslutning till och står i nära förbindelse med omgivande sjöar och vattendrag.

Naturtyperna öppna svagt välvda mossar, fattigkärr, intermediära kärr och gungflyn (7140), rikkärr (7230) och alluviala lövskogar med *Alnus glutinosa* eller *Fraxinus excelsior* (91E0, 9750) är extra känsliga för ändringar i grundvattennivå samt ändring av grundvattnets kemiska egenskaper och temperatur.

Typiska arter

Typiska arter ska förekomma i livskraftiga populationer inom Natura 2000-området.

Natura 2000-arter

Kalkkärrsgrynsnäcka (1013) och gulyxne (1903) ska finnas i livskraftiga populationer inom naturtypen.

Framtida uppföljning av planen kan medföra att nuvarande bevarandemål ändras och att nya mål läggs till.

Beskrivning av naturtyper och arter och deras bevarandestatus

Naturtyper

Fuktängar med blåtåtel eller starr (6410)

Naturtypen utgörs av tre förhållandevis små arealer i Natura 2000-områdets sydvästra del. Vegetationstyperna som dominerar är tuvtåtelgräsmark och högstarräng.

Naturtypen har icke fullgod bevarandestatus till följd av svag hävd.

Fuktängar med blåtåtel eller starr – Kalkfuktängar (6411)

Naturtypen utgör den sydliga spetsen av Natura 2000-området. Al och vass dominerar men det finns även älgört, kärrsilja och fackelblomster. Ängsnycklar och kärrknipprot har dokumenterats i naturtypen.

Naturtypen har icke fullgod bevarandestatus till följd av svag hävd.

Högörtängar (6430)

I ett mycket litet område, 0,2 hektar, i Natura 2000-områdets norra hörn återfinns naturtypen högörtängar (6430).

Naturtypen har icke fullgod bevarandestatus till följd av svag hävd.

Öppna svagt välvda mossar, fattigkärr intermediära kärr och gungflyn (7140)

Naturtypen utgörs av tre områden inom Natura 2000-området. Kärrsilja, vattenklöver, läkevänderot, kabbleka, kråklöver, mynta, orkidéer och kärrknipprot har dokumenterats inom naturtypen, i Natura 2000-områdets södra del. Naturtypen är igenvuxen av al, vass och salix.

Naturtypen har icke fullgod bevarandestatus till följd av svag hävd.

Rikkärr (7230)

Kärret är ett topogent extremrikkärr som ligger längs Hammarsjöns strand och inom nedre Helgeåns våtmarksområde. Kärret har historiskt sett brukats som slätteräng. De årliga översvämningarna från sjön gödslade området och gav goda höskördar. Vid jordbrukets mekanisering ställdes de blöta områdena om till bete eller slutade brukas vilket fick som följd av att bl.a. vass och vide vandrade in. Idag omgärdas rikkärret av alsumpskog. Trådstarr och vass dominerar fältskiktet. Vanligt förekommande är ängsnycklar, kärrknipprot, kärrsälting, trindstarr, kärrbryum, guldspärrmossa och bandpraktmossa. Det finns enstaka fynd av kärrjohannesört, ängsstarr, späd skorpiomossa, fetbålmossa, kärrmörkia, myruddmossa, källtuffmossa och korvskorpionsmossa. Gylyxne, kalkkärrgrynsnäcka och större agatsnäcka förekommer.

Naturtypen har icke fullgod bevarandestatus till följd av svag hävd.

Alluviala lövskogar med *Alnus glutinosa* eller *Fraxinus excelsior* (91E0, 9750)

Svämlövskogen är enskiktad och har en medelålder på 51–75 år. Det finns rikligt (15–40 m³/ha) med död ved som bl.a. utgörs av torrakor/torrstubbbar. Antalet grova träd och gamla träd är enstaka (<2/ha). Området översvämmas emellanåt och det förekommer träd med socklar. Det finns spår av svag-måttliga påverkan från sentida skogsbruk och det finns tydlig påverkan från tidigare hävd. Inom området finns det tydlig påverkan från diken. Typiska arter som påträffats i området är majbräken och mindre hackspett.

Naturtypen går möjligen i vissa delar tillbaka till 1600-talsskogar/dungar av mindre omfattning vilket ger en mycket lång kontinuitet för markerna som trädbärande. Huvuddelen av skogen är dock en första generationsskog som fått fäste under 30-talet. Strandskogen är en av de största sumpskogarna i området kring nedre Helgeån. Djur- och växtlivet är till stora delar fortfarande utforskat.

Naturtypen har icke fullgod bevarandestatus till följd av likåldrighet i beståndet.

Natura 2000 – arter

Kalkkärrsgrynsnäcka (1013)

Natura 2000-arten kalkkärrsgrynsnäcka förekommer huvudsakligen i öppna rikkärr och kalkfuktängar och gynnas av en måttligt intensiv betesdrift eller motsvarande påverkan som upprätthåller solinsläpp. Arten förekommer mycket lokalt eftersom den har dålig spridningsförmåga. Kalkkärrsgrynsnäckan är därmed en god indikator på lång kontinuitet av öppna och halvöppna förhållanden.

Natura 2000-arten har icke fullgod bevarandestatus till följd av bristande hävd av artens habitat.

Gulyxne (1903)

Natura 2000-arten gulyxne växer i kalkrika kärr med rörligt ytnära grundvatten. Arten gynnas av en solöppen miljö, med smärre markblottor så att en nyetablering av individer kan ske. Gulyxnes habitat utgörs av öppna eller glest träd/buskbeklädda "extremrikkärr". Arten är kalkkrävande. Det räcker dock inte med god tillgång på kalk utan en viss mängd mineraler/närsalter krävs. Dessutom är det möjligt att arten kräver en viss vattenrörlighet. I flera fall förekommer utfällning av kalk i kärren, s k blekekärr. En god vattentillgång krävs. Förmodligen är kärr som torkar upp under sensommaren en olämplig miljö eftersom arten förefaller kräva en kontinuerlig vattentillgång. På de flesta lokalerna är en svag tuvbildning nödvändig för artens existens. En optimal växtplats är då ofta i kantzonen mellan den låga tuvan och det rena lösbottnkärret.

Natura 2000-arten har icke fullgod bevarandestatus till följd av bristande hävd av artens habitat.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Nedan redovisas exempel på åtgärder som riskerar att påverka utpekade naturvärden negativt. För att inte skada Natura 2000 områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller skogsbruksåtgärder ska istället Skogsstyrelsen kontaktas. Observera att dessa hot ej är föreskrifter som t.ex. för naturreservat utan är tänkt att användas som ett verktyg vid tillståndsprövning samt för att påvisa vad som påverkar Natura 2000-området. OBS hoten är oftast reglerade i föreskrifterna för beslutet om naturreservat.

De största hoten för områdets naturtyper och Natura 2000-arter är:

- Gödsling eller annan tillförsel av näringsämnen (t.ex. gödsling, kalkning, kväveläckage från omgivande marker, spridning av rötslam, stödutfodring m.m.) från annan källa än från betande djur som skadar mark och vegetation. Tillskottsutfodring av betesdjur ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran. Betesmarkerna får inte sambetas med gödslade marker och tillskottsutfodring av

betesdjur får endast ske i samband med övergångsutfodring vid betessläpp och installning.

- För svag eller utebliven hävd som leder till att naturtyperna växer igen. Igenväxning av sly och ett alltför tätt träd- och buskskikt. Många rikkärr och kalkfuktängar med hävdgynnad flora hotas av igenväxning eller är under igenväxning pga upphörd hävd. Problemet är störst i Sydsverige och beror vanligtvis på ändrad markanvändning och nedläggning av jordbruk. Alltför kraftig och felaktigt utförd röjning kan ha en mycket negativ inverkan på arterna. Hävdens intensitet måste dock noggrant avpassas till den aktuella kärrtypens tålighet mot störning. Alltför intensiv hävd slår ut bottenskiktet och därmed sannolikt också gulyxnen.
- För intensiv hävd som skadar vegetationen. Alltför intensivt bete med tillhörande tramp kan skada rikkärr och kalkfuktängar. Det är också ett påtagligt hot för grynsnäckorna.
- Bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsplantering och täktverksamhet (bland annat torvtäkt), i objektet eller i angränsande områden som kan påverka naturvärdena i området negativt.
- Användning av avmaskningsmedel med samma miljöpåverkan som avermectin är negativt för den dynglevande insektsfaunan och bör undvikas i så stor utsträckning som möjligt. Avmaskningsmedel bör inte användas utom när det sker på Veterinärens inrådan.
- Förändringar i områdets hydrologi från både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning, planteringar, dikesrensning eller dämningar. Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvaliteten genom t.ex. utsläpp av föroreningar i vattendrag, försurning eller eutrofiering. Utdikning, dränering och andra ingrepp ändrar de hydrologiska förhållandena och leder till uttorkning av naturtyper, vilket påverkar grynsnäckorna negativt. Naturtyperna och grynsnäckorna kan påverkas negativt även av perifera dikningsföretag, ledningsgrävningar och vägdragningar om de leder till sänkt grundvattennivå eller ändrad hydrologi på lokalerna. Eftersom gulyxnen kräver en jämn, kontinuerlig tillgång på vatten är åtgärder som påverkar biotopens hydrologi förödande.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier i de omkringliggande skogarna och åkrarna.
- Plockning eller annan exploatering av den rödlistade floran i området.
- Terrängkörning.
- Spridning av invasiva arter.
- Nedfall av luftföroreningar och luftburet kväve. Luftföroreningar kan bl.a. skada områdets lavflora.
- Förtätning av skogen.
- Plantering av ny skog och återplantering av skog i objektet och i omkringliggande områden.
- Avverkning av skog inom området eller i omkringliggande områden.
- Brist på föryngring av nya träd som ska ta över efter de gamla träden i skogen.
- Avverkning av hålträd och kvarstående döda eller döende träd inom området eller i omkringliggande områden.

- Produktionsinriktat skogsbruk i, och ofta även i anslutning till ett objekt. Skogsbruket leder till att värdefulla element och strukturer försvinner, samt även leda till uttorkning genom ändrade markförhållanden och hydrologi. Det innebär i sin tur att många arter knutna till naturtypen, har svårt att överleva. Slutavverkningar innebär också en fragmentering av naturtypen.
- Avverkning av grova träd, senvuxna träd, socklar, hålträd, döda eller döende träd inom området eller i omkringliggande områden. Borttagning och bortforsling av markliggande död ved.
- Brist på naturliga störningar i skogen.
- Igenväxning som minskar hålträdens livslängd och hindrar rekrytering av nya hålträd, vilket leder till kontinuitetsbrott.
- Ett sekundärt hot mot grynsnäckorna, som uppkommer genom ensidiga och felaktiga hävdåtgärder, är mekaniskt slitage genom för hårt betestryck och/eller felaktigt utförd röjning. På lokaler i den nedre delen av pH-intervallet, med dålig buffringsförmåga, kan även den pågående försurningsprocessen komma att slå ut populationer.

Skydd och bevarandeåtgärder

Ingrepp som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd av länsstyrelsen enligt 7 kapitlet 27-29 § miljöbalken. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Bevarandeplanen ska också fungera som underlag för bedömningen av om tillstånd behövs och om tillstånd kan ges.

Vid genomförandet av art-och habitatdirektivet utgår man från att alla verksamheter som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd. Enligt övergångsbestämmelserna krävs inte ett sådant tillstånd för verksamheter som påbörjats före 1 juli 2001 under förutsättning att de vid denna tidpunkt hade tillstånd enligt 9 eller 11 kap miljöbalken (eller motsvarande äldre bestämmelser). De tillståndsgivna verksamheterna skyddas av rättskraften i tillståndet. Syftet med övergångsbestämmelserna var inte att undanta tillståndskravet för framtida förändringar av befintliga verksamheter utan man ville undvika en obligatorisk omprövning av samtliga verksamheter som bedrevs 1 juli 2001. Vid ändringar av verksamheter och vid nyanläggning aktualiseras dock tillståndsplikten.

Staten har det övergripande ansvaret för skötseln av Natura 2000-områden och för att bevarandemålen uppnås. En förutsättning för att nå målen är ett gott samarbete mellan staten och den eller dem som äger eller brukar marken.

Skydd och reglering

Natura 2000-området Åsumallet är skyddat som naturreservat sedan 2011.

Man får inte bedriva vassstäkt, man får inte plantera eller så buskar, träd eller för området främmande växtarter eller sätta ut för området främmande djurarter, man får inte gödsla eller tillföra gödselmedel, jordförbättringsmedel eller kemiska bekämpningsmedel, man får inte omföra hagmark eller ängsmark till åker (eller kultiverad betesmark), m.m.

Länsstyrelsen anser att de nödvändiga bevarandeåtgärderna är reglerade.

Prioriterade bevarandeåtgärder

Fuktängarna öster om strandskogen är övervägande betesmarker, mindre delar slåtter. Årsanpassad skötsel av rikkärret genom bete och vid behov kompletterande slåtter. I kärret tillåts begränsad förekomst av videbuskar (för landsnäckor) samtidigt som förekomsten av aluppslag begränsas i största möjliga utsträckning. Årligen återkommande borttagande av igenväxningsvegetation.

Restaureringsåtgärder

- Se skötselplan

Löpande skötsel

- Se skötselplan

Uppföljning

Uppföljning av naturtyper och arter inom Natura 2000-områdena kommer att ske med omdrev vart 6:e eller 12:e år beroende på naturtyp och art. Vissa delar av uppföljningen, som t.ex. areal är obligatoriska medan andra delar kan väljas av länsstyrelserna själva. Mer information om enskild naturtyp/art finns på Naturvårdsverkets hemsida.

Referenser

- ArtDatabanken 2015. *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artdatabankens Artfaktblad (1992-2001) för de rödlistade arterna inom området.
- Artdatabankens information till Länsstyrelsen i Skåne Län om rödlistade arter, GIS-skikt. Länsstyrelsen, Bager. H och Persson A., 2009:41, *Skånes rikkärr*.2009.
- Löfroth M. (ed.) 1997. *Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000*. Naturvårdsverket. Naturvårdsverkets förlag.
- Niss, J. 2005. *Bevarandeplan för Natura 2000-område Åsumallet*. Länsstyrelsen Skåne.
- SGU:s vägledning: <http://www.sgu.se/samhallsplanering/planering-och-markanvandning/grundvatten-i-planeringen/grundvattenberoende-ekosystem/>
- Skogsstyrelsen, *Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog*. Skogsstyrelsen. 2000.
- Skogsvårdsstyrelsen 1995-11-08. Nyckelbiotopsinventeringen.
- Sveriges geologiska undersökning. 2016. Bilaga. Vägledningmaterial över vilka Natura 2000-naturtyper som är känsliga för grundvattenpåverkan. SGU.
- Wallsten, E. & Cronert, H. 2011. *Skötselplan för naturreservatet Åsums ängar och Åsumallet i Kristianstads kommun*. Länsstyrelsen Skåne.

Bilagor

1. Karta med naturtyper enligt Natura 2000
2. Naturtypskoder för kartan

3. Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.
4. Rödlistade och hotade arter

Upprättad av Länsstyrelsen Skåne

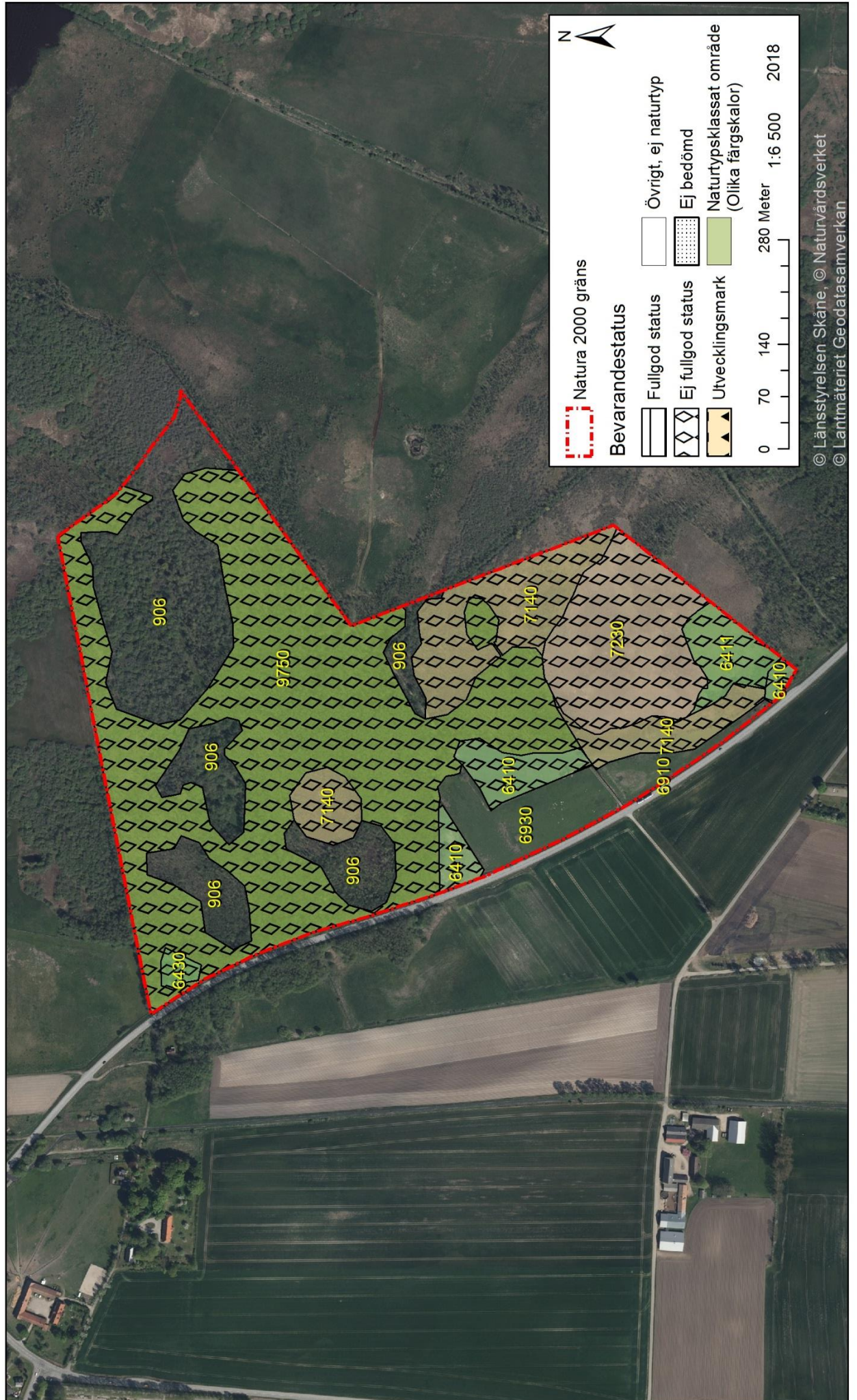
Planförfattare: Johan Niss

Senast reviderad 2018-08-16 av Erik Fridolf

Bilaga 1. Natura 2000-området Asumallet, SE0420254, med naturtyper

Förteckning över naturtyper återfinns i bilaga 2

Bilaga 2, Naturtypskoder för kartan

Natura 2000-naturtyper

6410 – Fuktängar med blååtåtel eller starr

6411 – Fuktängar med blååtåtel eller starr – Kalkfuktäng

6430 – Högörtängar

7140 – Öppna svagt välvda mossar, fattigkärr intermediära kärr och gungflyn

7230 – Rikkärr

9750 (91E0) – Alluviala lövskogar med *Alnus glutinosa* eller *Fraxinus excelsior*

Icke-naturtyper

906 – Triviallövskog (>70% triviallövv)

6910 – Öppen kultiverad gräsmark

6930 – Åker

Bilaga 3, Mått för ålder och grovlek per trädslag samt mängdbedömningar.

Diametergräns för grova träd per trädslag. Trädens diameter mäts vid brösthöjd.

Ek och bok	80 cm
Alm och ask	60 cm
Övriga ädellövträd	50 cm
Sälg	40 cm
Rönn	30 cm
Övriga triviala lövträd	50 cm
Tall och gran	70 cm

Ungefärlig nedre **åldersgräns för gamla träd per trädslag.** Med ”gamla träd” avses biologiskt gamla träd med en annan epifytflora, insektsfauna, barkstruktur och/eller stamform som avviker från yngre vuxna träd. Trädens grovlek är inte alltid en säker indikator på ett trädets ålder, då träd i vissa miljöer kan vara senvuxna.

Triviallövträd	100 år
Gran	120 år
Tall	150 år
Ek	200 år
Bok	150 år
Övriga ädellövträd	150 år

Bedömning av den **totala mängden död ved** (stående + liggande).

Lite	< 5 m ³ /ha
Måttligt	5 – 15 m ³ /ha
Rikligt	15 – 40 m ³ /ha
Mycket rikligt	> 40 m ³ /ha

Bedömning av den **totala mängden gamla träd** och **totala mängden grova träd.**

Saknas	Inga grova/gamla träd upptäckta
Enstaka	< 2/ha
Tämligen allmän	2 – 10/ha
Allmänt - rikligt	> 10/ha

Bilaga 4, Rödlistade och hotade arter i Natura 2000-naturtyperna

Rödlistade arter enligt artdatabankens rödlista 2015 placeras i olika hotkategorier beroende på risk för utdöende i vilt tillstånd inom olika tidsperspektiv. Arter med extremt/mycket stor risk att dö ut i vilt tillstånd inom en mycket nära/nära framtid placeras i kategorin CR (Critically endangered; akut hotad) resp. EN (Endangered; starkt hotad). Arter som löper stor risk för utdöende i ett medellångt tidsperspektiv placeras i kategorin VU (Vulnerable; sårbar). Arter som bedöms ligga nära kategorin VU men inte uppfyller alla kriterier placeras i kategorin NT (Near Threatened; missgynnad). Arter som numera är livskraftiga men som tidigare varit hotade placeras i LC. F= fridlyst art, Ågp= art som har eller ska få ett nationellt åtgärdsprogram för hotade arter, B1, B2, B4 & B5 hänvisar till resp. bilaga i art- och habitatdirektivet.

Organismgrupp	Artnamn	Vetenskapligt namn	Hotkategori/ Annan fakta
Kärlväxter	Ask	<i>Fraxinus excelsior</i>	EN
	Bandnate	<i>Potamogeton compressus</i>	VU
	Gullviva	<i>Primula veris</i>	F
	Gulyxne	<i>Liparis loeselii</i>	F, B2, B4
	Kärrjohannesört	<i>Hypericum tetrapterum</i>	NT
	Kärrknipprot	<i>Epipactis palustris</i>	F
	Skogsalm	<i>Ulmus glabra</i>	CR
	Tvåblad	<i>Neottia ovata</i>	F
	Vildris	<i>Leersia oryzoides</i>	VU
	Äkta ängsnycklar	<i>Dactylorhiza incarnata</i> var. <i>Incarnata</i>	F
	Ängsnycklar	<i>Dactylorhiza incarnata</i>	F
	Ängsstarr	<i>Carex hostiana</i>	NT
Mossor	Kalkkällmossa	<i>Philonotis calcarea</i>	NT
Blötdjur	Kalkkärrsgrynsnäcka	<i>Vertigo geyeri</i>	NT, B2
	Större agatsnäcka	<i>Cochlicopa nitens</i>	EN
Insekter	Mosshumla	<i>Bombus muscorum</i>	NT
		<i>Acylophorus glaberrimus</i>	VU
Grod- och kräldjur	Åkergröda	<i>Rana arvalis</i>	F
Lavar	Grynig dagglav	<i>Physconia grisea</i>	NT
Däggdjur	Brunlångöra	<i>Plecotus auritus</i>	F
	Dvärgpipistrell	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	F
	Gråskimrig fladdermus	<i>Vespertilio murinus</i>	F
	Nordfladdermus	<i>Eptesicus nilssonii</i>	F
	Större brunfladdermus	<i>Nyctalus noctula</i>	F
	Vattenfladdermus	<i>Myotis daubentonii</i>	F
Fåglar	Flodsångare	<i>Locustella fluviatilis</i>	NT, F
	Mindre hackspett	<i>Dendrocopos minor</i>	NT, F

	Nötkråka	<i>Nucifraga caryocatactes</i>	NT, F
	Rosenfink	<i>Carpodacus erythrinus</i>	VU, F
	Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	NT, F
	Sävsparv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	VU, F

Bevarandeplanen för Åsumallet

Syftet med Natura 2000-området Åsumallet i Kristianstad kommun är att bevara naturtyperna öppna svagt välvda mossar, fattigkärr, intermediära kärr och gungflyn (7140), rikkärr (7230) och alluviala lövskogar med *Alnus glutinosa* eller *Fraxinus excelsior* (91E0, 9750) samt Natura 2000-arterna kalkkärrsgrynsnäcka (1013) och gulyxne (1903). I och i när anknnytning till Natura 2000-området finns observationer av flertalet fladdermusarter.

En del i länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefull natur genom att bilda Natura 2000-områden och upprätta bevarandeplaner. Syftet är att EU:s medlemsländer ska ta ett gemensamt ansvar för att bevara arter och naturtyper som förekommer i Europa och att upprätthålla Natura 2000-områdenas naturtyper och arter i gynnsam bevarandestatus inom den biogeografiska regionen.

Bevarandeplanen innehåller bevarandesyftena och bevarandemålen med Natura 2000-området via de fyra kriterierna areal, ekologiska strukturer & funktioner, typiska arter samt Natura 2000-arter (Arter i habitatdirektivets bilaga 2), beskrivning av området samt beskrivning av varje naturtyp och/eller art, förutsättningar för gynnsam bevarandestatus samt vad som kan påverka Natura 2000-området negativt. Den innehåller även information om vilka skötselåtgärder som behövs göras i Natura 2000-området.

Länsstyrelsen
Skåne

www.lansstyrelsen.se/skane